

Finansiering av kunskapsnätverket för samisk hälsa

Dnr 01201-2019

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Medel beviljas med 312 tkr för fortsatt delfinansiering av det regionövergripande kunskapsnätverket för samisk hälsa för år 2020.
2. Medel tas från riktade nationella bidrag år 2020.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ser positivt på det samarbete som bedrivits med övriga norrlandsregioner inom kunskapsnätverket för samisk hälsa. Regionen behöver öka kunskapen och förmågan inom samiska hälsofrågor för att tillgodose en god och jämlik vård för den samiska befolkningen. Språk- och kulturförståelse i vårdmötet är viktiga förutsättningar för en personcentrerad vård. Genom den samverkan som bedrivits med närliggande regioner sedan 2017 har Norrbotten bidragit till att skapa en gemensam struktur för kompetensuppbyggnad inom samiska hälsofrågor. En fortsatt samverkan ger kraft i utvecklingsarbetet och stärker de övriga satsningar som regionen gör i form av bland annat ett samiskt personalnätverk, en framtida samisk resursenhet i länet och påverkansarbete för att regionen ska få ett nationellt uppdrag att driva ett kompetenscentrum för samisk hälsa. Det är därför angeläget att regionen fortsätter sitt engagemang i kunskapsnätverket. Arbete med att söka statlig medfinansiering av nätverket behöver fortgå.

Sammanfattning

Regionen har tillsammans med övriga norrlandsregioner bildat ett kunskapsnätverk för samisk hälsa. Nätverket har drivits i projektform med statlig finansiering under perioden 2017-2019. Deltagande regioner behöver nu fatta beslut om fortsatt drift och finansiering av nätverket.

Ärendet

Bakgrund

I kunskapsnätverket för samisk hälsa ingår regionerna Norrbotten, Västerbotten, Jämtland-Härjedalen och Dalarna i samarbete med Sametinget och ett antal samiska organisationer. Uppbyggnaden av nätverket har varit ett treårigt projekt över åren 2017-2019 som finansierats med projektmedel från Socialdepartementet. Bakgrunden till nätverkets tillkomst finns i de kunskapsluckor och brister som hälso- och sjukvården har i relation till samers hälsosituation och vårdbehov. Projektets syfte har därför varit att öka kunskapen om samiska hälsofrågor samt undersöka hur hälso- och sjukvården kan bli bättre på att möta samers behov i kontakter med vården. Det handlar bland annat om kompetenshöjande insatser för bygga upp en samisk kultur-

förståelse i verksamheterna samt förbättra tillgång till kulturanpassade hälso- och sjukvårdstjänster. Denna inriktning svarar väl emot de intentioner som finns i Hälso- och sjukvårdslagen och Patientlagen, vilka föreskriver att landstingens hälso- och sjukvårdsverksamhet ska verka för en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen samt att information till patienter ska anpassas bland annat utifrån språklig bakgrund. Inriktningen stärker även regionens ställning i förhållande till de skyldigheter som åligger förvaltningsområden och myndigheter enligt Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Mot denna bakgrund har de tre nämnda regionerna, förutom bildandet av ett kunskapsnätverk, slutit en överenskommelse om samverkan för psykisk hälsa i Sápmi. Region Norrbotten har under 2018 startat ett samiskt personnätverk för att tillvarata och samordna den samiska kompetensen som finns i organisationen. Därtill har regionstyrelsen (RS 181205 § 252) fattat ett inriktningsbeslut om inrättande av en samisk resursenhet i länet. Utifrån regionens påverkansagenda har regionstyrelsen (RS 190227 § 69) beslutat att regionen ska verka för att Norrbotten även får ett nationellt uppdrag att driva ett nationellt kompetenscentrum för samisk hälsa.

Kunskapsnätverkets verksamhet

Under projekttiden har nätverket fokuserat på att uppmärksamma området samisk hälsa bland politiker, tjänstemän och övrig personal och visa på förbättringsområden. Kunskapsnätverket arbetar med:

- kompetensnätverk i respektive region med syfte att tillvarata befintlig samisk kompetens bland vårdpersonal
- utbildningsinsatser om samisk hälsa och kulturförståelse till ledningsgrupper och vårdpersonal
- regionala arbetsgrupper för implementering av arbetet kopplat till överenskommelse om att samverka och handla för psykisk hälsa i Sápmi
- framtagande av E-utbildning för ökad samisk kulturkompetens
- samiska översättningar av vårdfraser (Nord-, Syd-, Lule- och Umesamiska)
- dialogmöten med samiska målgruppen samt genomförd webbenkät
- samverkan med det samiska kompetenscentret för psykisk hälsa och beroendeproblematik i Nordnorge (SANKS), Sametinget, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen
- utbildning i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA) med samisk kulturkompetens
- framtagande av regiongemensam strategi för samisk hälsa

Pilotprojekt inom respektive region:

- öka samisk kompetens och tillgänglighet på ungdomsmottagningar – Region Västerbotten
- minoritetsdiplomering med samisk inriktning – Region Jämtland Härjedalen

- internetbaserad KBT-behandling med samisk inriktning – Region Dalarna
- att kunna välja personal med samisk kulturkompetens i vårdmöten, samt ingång i appen Ung i Norr med möjlighet till samisk kulturkompetens – Region Norrbotten

Kunskapsnätverket består idag av en samordnande huvudkoordinator samt regionala koordinators i respektive län. Nätverkets insatser sker i nära samverkan mellan koordinatorena. För att säkra riktning, relevans och delaktighet har nätverket en styrgrupp med representanter från regionerna, Sametinget och de samiska organisationerna. Kontinuerlig avstämning sker även med en politisk referensgrupp där respektive region ingår.

Huvudkoordinatorns uppgift är att driva den gemensamma arbetsprocessen framåt och utgöra länk mellan koordinators, styrgrupp och politisk referensgrupp. Huvudkoordinatorn har även till uppgift att söka externa medel för gemensamma utvecklingsinsatser. Länskoordinatorerna arbetar med de regionspecifika insatserna kopplat till information, utbildningsinsatser, de regionala samiska kompetensnätverken samt med tjänsteutveckling. Den regionövergripande strategi som tas fram under 2019 ska beskriva inriktningen för det strategiska arbetet med samisk hälsa.

Finansiering av fortsatt verksamhet

Under projekttiden har kunskapsnätverket finansierats av Socialdepartementet. Efter projekttidens utgång 2019 behöver nätverket övergå till en finansieringslösning där regionerna tar över huvudansvaret. Detta innefattar dels att varje region fortsätter sin finansiering av en länskoordinator med samisk kompetens och dels att regionerna gemensamt finansierar den regionövergripande huvudkoordinatorn samt medel för ersättning till styrgrupp och referensgrupp. Regiongemensam finansiering uppgår till 1 mnkr per år.

Budget år 2020

Budgetpost	Belopp tkr
Lön huvudkoordinator inklusive OH	850
Resekostnader arbetsmöten koordinators	100
Styrgrupp/politisk referensgrupp	50
Summa	1 000

Den politiska referensgruppen har förordat följande fördelning av den gemensamma finansieringen: Norrbotten 312 tkr, Västerbotten 280 tkr, Jämtland Härjedalen 250 tkr och Dalarna 158 tkr.

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektör
Verksamhetsdirektör
Utvecklingsdirektör
Ekonomidirektör